

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ

Տնօրենի Ժ/Պ

Ս. Ավանեսյան

« _____ » _____ 2024թ.

ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ-ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Աշխարհագրություն

ԴԱՍԱՐԱՆ _____ 7 _____

ԿԻՍԱՄՅԱԿ _____ I, II _____

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ _____ 2024-2025 _____

ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ _____ 68 _____ 2 _____

(տարեկան) (շաբաթական)

ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Աշխարհագրություն

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Աստղիկ գրատուն

ՀԵՂԻՆԱԿ

Վարդանյան Թ., Պոտոյան Ա., Ասատրյան Վ., Հակոբյան Լ.,

ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Հերմինե Ալավերդյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել

մեթոդախաղարկման _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդախաղարկման նախագահ _____

(ստորագրություն)

Անուշ Դաջունց

(ազգանուն, անուն)

Ուսումնական աշխատանքների գծով տնօրենի տեղակալ _____

(ստորագրություն)

Սերգեյ Ավանեսյան

(ազգանուն, անուն)

№	ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ	ԴԱՍԻ ՆՊՏԱԿԸ	ԴԱՍԻ ՎԵՐՁՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	ԳՐՔԻ ԷՋԸ	ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ
					ԸՆԴ	ՏԵՍ	ԳՈՐԾ	
ԹԵՄԱ 1	Աշխարհագրական քարտեզ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊՏԱԿԸ	<i>Ձարգացնել գիտելիքներ գիտությունների շարքում և կյանքում «Աշխատագրության» դերի ու նշանակության, աշխարհագրական քարտեզների և դրանց կազմման եղանակների վերաբերյալ, ձևավորել քարտեզագրական խնդիրների լուծման հմտություններ:</i>							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՁՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	<ol style="list-style-type: none"> Գարդալ որևէ օբյեկտի կամ տեղանքի հատակագիծը: Բնորոշել հատակագծի և քարտեզի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Բնորոշել ու սահմանել աստիճանացանցի տարրերը: Արտահայտել միևնույն մասշտաբը տարբեր թվային, գծային կամ անվանականներով, համեմատել քարտեզները՝ ըստ մասշտաբի: Թվային մասշտաբը դարձնել գծային և անվանական կամ հակառակը: Կատարել չափումներ և հաշվարկներ տարբեր մասշտաբների քարտեզներում: Լուծել միևնույն միջօրեականի և հասարակածի վրա գտնվող երկու կետերի միջև հեռավորության որոշման խնդիրներ: Ներկայացնել աշխարհագրական քարտեզները՝ ըստ բովանդակության, մասշտաբի: Տարբերակել կոնային, գլանային և ազիմուտային պրոյեկցիաները: Ճանաչել քարտեզներում կիրառվող պայմանական նշանները, տարբերակել դրանց օգտագործման եղանակները՝ ըստ նշանակության: Նկարագրել քարտեզագրական տարբեր եղանակներով պատկերված բնական և հասարակական աշխարհագրական օբյեկտներն ու երևույթները (որակական ֆոն, գծային նշաններ, իզոգծեր, արեալներ, քարտեզագրամներ, քարտեզադիագրամներ): 							
1	Աշխարհագրության ուսումնասիրման օբյեկտը և առարկան	Բացատրել «աշխարհագրություն» բառի իմաստը:	Ներկայացնել աշխարհագրական գիտելիքների անհրաժեշտությունը:	5-7	1	1		
2	Տեղանքի հատակագիծ: Մասշտաբ: Կողմնորոշում հատակագծով	Բնորոշել որևէ օբյեկտի կամ տեղանքի հատակագիծը:	Արտահայտել միևնույն մասշտաբը տարբեր թվային, գծային կամ անվանական եղանակներով, համեմատել քարտեզները ըստ մասշտաբի:	7-10	1	1		
3	ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Տեղանքի հատակագծի կազմումը	Կազմել որևէ փոքր տեղանքի մոտավոր հատակագիծը:	Կազմել որևէ փոքր տեղանքի մոտավոր հատակագիծը՝ օգտագործելով համապատասխան պայմանական նշաններ:	10-13	1		1	
4	Աշխարհագրական քարտեզ: Քարտեզների դասակարգումն ըստ բովանդակության, մասշտաբի և տարածքի ընդգրկման	Դասակարգել քարտեզները ըստ մասշտաբի, բովանդակության և նշանակության:	Բացատրել քարտեզի և հատակագծի տարբերություններն ու նմանությունները:	13-16	1	1		
5	Աստիճանացանց: Աշխարհագրական կոորդինատներ	Սահմանել միջօրեական, գուգահեռական և աստիճանացանց հասկացությունները:	Որոշել կամայական կետի աշխարհագրական կոորդինատները քարտեզի վրա:	16-19	1	1		
6	Քարտեզագրական պրոյեկցիաներ. կոնային, գլանային, ազիմուտային: Պայմանական նշաններ	Ներկայացնել երկրագունդը հարթության վրա պատկերելու եղանակները:	Բացատրել պայմանական նշանների նշանակությունը:	19-25	1	1		
7	ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Քարտեզագրական պատկերման եղանակներ (որակական ֆոն, գծային նշաններ, իզոգծեր, արեալներ, քարտեզագրամներ)	Ներկայացնել քարտեզագրական պատկերման եղանակները:	Ներկայացնել քարտեզագրական պատկերման եղանակները:	25-27	1		1	
8	«Աշխարհագրական քարտեզ» թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Բնորոշել հատակագծի և քարտեզի ընդհանրություններն ու տարբերությունները:	Բնորոշել որևէ օբյեկտի կամ տեղանքի հատակագիծը:		1	1		
ԹԵՄԱ 2	Երկրի մակերևույթի ձևավորում: Համաշխարհային օվկիանոսի աշխարհագրական առանձնահատկությունները							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊՏԱԿԸ	<i>Ձևավորել և հարստացնել աշխարհագրական թաղանթի, երկրակեղևի, երկրակեղևի սալերի, Երկրի մակերևույթի, Համաշխարհային օվկիանոսի ջրի շարժի վերաբերյալ գիտելիքները:</i>							

ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		<p>1. Բնորոշել աշխարհագրական թաղանթը և դրա հատկանիշները:</p> <p>2. Բացատրել պլատֆորմի առաջացումը և գեոսինկլինալի զարգացման փուլերը:</p> <p>3. Հասկանալ, որ ներծին և արտածին գործընթացներով է պայմանավորված երկրակեղևի ներքին կառուցվածքը, ապարների կազմը, մակերևույթը:</p> <p>4. Երկրագնդի երկրաբանական քարտեզով գտնել պլատֆորմների և գեոսինկլինալների տարածման շրջանները, բեկվածքները:</p> <p>5. Բացատրել մարդածին գործոնների ազդեցությամբ Երկրի մակերևույթի վրա առաջացած փոփոխությունները, բնորոշել մակերևույթի ձևերի ազդեցությունը մարդու գործունեության վրա:</p> <p>6. Ներկայացնել Համաշխարհային օվկիանոսի հատակի ռելիեֆը:</p> <p>7. Բացատրել Համաշխարհային օվկիանոսի ջրի ջերմության և աղիության փոփոխության օրինաչափությունները և առանձին մասերում դրանց առանձնահատկությունները:</p> <p>8. Բացատրել օվկիանոսում ջրի շարժման պատճառները: Ներկայացնել տարբեր օվկիանոսների խոշոր սառը և տաք հոսանքները, վերլուծել դրանց նշանակությունը մեր մոլորակի համար:</p> <p>9. Բացատրել մակրոթացության և տեղատվության երևույթը:</p>					
9	Աշխարհագրական թաղանթ. կառուցվածքը, հատկանիշները	Ներկայացնել աշխարհագրական թաղանթի սահմանումը:	Ներկայացնել աշխարհագրական թաղանթի կառուցվածքը և գլխավոր հատկանիշները:	28-31	1	1	
10	Երկրակեղևի կառուցվածքը, զարգացումը, սալերն ու դրանց շարժումը: Երկրաբանական դարաշրջաններ	Բնորոշել երկրաբանական տարբեր դարաշրջաններում երկրագնդի զարգացման գլխավոր գործընթացները:	Բացատրել պլատֆորմի առաջացումը և գեոսինկլինալի զարգացման փուլերը:	31-34	1	1	
11	Մայրցամաքներ: Երկրագնդի խոշոր պլատֆորմներն ու գեոսինկլինալային շրջանները: Լեռնագոյացում	Ներկայացնել երկրաբանական վաղ անցյալի գերմայրցամաքները, առանձնացնել ժամանակակից մայրցամաքներն ու օվկիանոսները:	Գտնել պլատֆորմների և գեոսինկլինալների տարածման շրջանները, բեկվածքները:	34-38	1	1	
12	Երկրի մակերևույթի վրա մարդածին ազդեցությամբ առաջացած փոփոխությունները	Բացատրել մարդածին գործոնների ազդեցությամբ Երկրի մակերևույթի վրա առաջացած փոփոխությունները:	Բնորոշել մակերևույթի ձևերի ազդեցությունը մարդու գործունեության վրա:	38-41	1	1	
13	Համաշխարհային օվկիանոսի հատակի ռելիեֆը	Ներկայացնել Համաշխարհային օվկիանոսի հատակի ռելիեֆը:	Նկարագրել Համաշխարհային օվկիանոսի հատակի ռելիեֆը:	41-43	1	1	
14	Համաշխարհային օվկիանոսի ջրի ջերմությունն ու աղիությունը	Բացատրել Համաշխարհային օվկիանոսի ջրի ջերմության և աղիության փոփոխության օրինաչափությունները:	Ներկայացնել առանձին մասերում դրանց առանձնահատկությունները:	43-46	1	1	
15	Ջրի շարժումը Համաշխարհային օվկիանոսում: Մակրոթացություն և տեղատվություն	Ներկայացնել տարբեր օվկիանոսների կարևոր սառը և տաք հոսանքները:	Բացատրել մակրոթացության և տեղատվության երևույթը:	46-50	1	1	
16	«Երկրի մակերևույթի ձևավորումը» թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Ներկայացնել Երկրի մակերևույթի ձևավորման առանձնահատկությունները:	Ներկայացնել համաշխարհային օվկիանոսի աշխարհագրական առանձնահատկությունները:		1	1	
17	ԹԵՄԱՏԻԿ ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 1 Երկրի մակերևույթի ձևավորում: Համաշխարհային օվկիանոսի աշխարհագրական առանձնահատկությունները	Բացատրել Երկրի մակերևույթի ձևավորման և համաշխարհային օվկիանոսի աշխարհագրական առանձնահատկությունները:	Բացատրել Երկրի մակերևույթի ձևավորման և համաշխարհային օվկիանոսի աշխարհագրական առանձնահատկությունները:		1		1
ԹԵՄԱ 3		Եղանակ և կլիմա: Աշխարհագրական գոտիականություն և զոնայականություն					
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձևավորել գիտելիքներ երկրագնդի աշխարհագրական գոտիների, բնական զոնաների, հորիզոնական և վերընթաց գոտիականության վերաբերյալ:					
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		<p>1. Ներկայացնել եղանակաստեղծ տարրերը և դրանց փոխադարձ կապերով պայմանավորված՝ եղանակի փոփոխությունները:</p> <p>2. Բացատրել մթնոլորտային ճնշման փոփոխությունը, տեղական քամիների առաջացումը:</p> <p>3. Բնորոշել քամու ուժը, արագությունը, ուղղությունը և նկարագրել դրանք որոշող հողմացույցն ու հողմաչափը:</p> <p>4. Բացատրել բրիզների և լեռնահովտային քամիների առաջացման մեխանիզմը:</p> <p>5. Սահմանել մթնոլորտի բացարձակ խոնավություն և հարաբերական խոնավություն հասկացությունները, տրված տվյալներով լուծել խնդիրներ՝ օդի</p>					

		<p>հարաբերական և բացարձակ խոնավության վերաբերյալ:</p> <p>6. Բացատրել երկրագնդի վրա մթնոլորտային տեղումների անհավասարաչափ տեղաբաշխման պատճառները:</p> <p>7. Բնորոշել կլիմա հասկացությունը, բացատրել կլիմաստեղծ կլիմաստեղծ գործոնները:</p> <p>8. Բնորոշել և համեմատել կլիմայի հիմնական տիպերը:</p> <p>9. Բացատրել տարվա ընթացքում Արեգակի ճառագայթների անկման անկյան փոփոխությունը:</p> <p>10. Բացատրել «բնատարածքային համալիր» հասկացության էությունը:</p> <p>11. Բացատրել արևադարձային անտառների պահպանության հիմնախնդիրը կայուն զարգացման համատեքստում:</p>						
18	Եղանակ, եղանակաստեղծ տարրերը: Օդի ջերմաստիճանի չափումը և ընթացքը: Ջերմության անհավասարաչափ բաշխումը Երկրի վրա	Ներկայացնել եղանակաստեղծ տարրերը և դրանց փոխադարձ կապերով պայմանավորված եղանակի փոփոխությունները:	Բացատրել օդի ջերմաստիճանի օրական և տարեկան ընթացքը, հաշվել օդի միջին օրական, տարեկան, ամսական ջերմաստիճանները, դրանց տատանման լայնույթը:	51-55	1	1		
19	Մթնոլորտային ճնշում: Քամի: Քամիների վարդ	Բացատրել մթնոլորտային ճնշման փոփոխությունը, տեղական քամիների առաջացումը:	Բնորոշել քամու ուժը, արագությունը, ուղղությունը	55-61	1	1		
20	Մթնոլորտի խոնավությունը: Մթնոլորտային տեղումների բաշխումը երկրագնդի վրա	Մահմանել մթնոլորտի բացարձակ խոնավություն և մթնոլորտի հարաբերական խոնավություն հասկացությունները:	Տրված տվյալներով լուծել խնդիրներ օդի հարաբերական և բացարձակ խոնավության վերաբերյալ:	61-64	1	1		
21	ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Օդի ջերմաստիճանի չափումը: Քամիների վարդ: Աշխատանք ուրվագծային քարտեզով	Կարողանալ չափել օդի ջերմաստիճանը:	Կարողանալ աշխատել ուրվագծային քարտեզներով:	64-67	1		1	
22	Կլիմա: Կլիմաստեղծ գործոնները	Բնորոշել կլիմա հասկացությունը:	Բացատրել կլիմաստեղծ գործոնները:	67-70	1	1		
23	Կլիմայի հիմնական տիպերը: Կլիմայական դիագրամներ (կլիմագրամներ)	Բնորոշել և համեմատել կլիմայի հիմնական տիպերը:	Տրված տվյալների հիման վրա կառուցել որևէ վայրի կլիմայական դիագրամ՝ նշելով դրա գտնվելու կլիմական գոտին, մարզը:	70-73	1	1		
24	Երկրի տարեկան պտույտը: Կլիմայական եղանակների առաջացումը	Բացատրել Երկրի տարեկան պտույտը:	Բացատրել աշխարհագրական տարբեր լայնություններում օդի ջերմաստիճանների տարբերության գլխավոր պատճառը:	73-77	1	1		
25	Մթնոլորտի ընդհանուր շրջանառությունը: Օդային զանգվածներ	Թվարկել մթնոլորտի ընդհանուր շրջանառությունը պայմանավորող գործոնները:	Բնորոշել օդային զանգվածի հիմնական հատկանիշները:	77-81	1	1		
26	Կլիմայական գոտիներ և մարզեր, դրանց առանձնացումը	Առանձնացնել և համեմատել հիմնական և անցումային կլիմայական գոտիները:	Համեմատել կլիմայական մարզերի հիմնական բնութագրիչները:	81-85	1	1		
27	Բնատարածքային համալիրներ: Հորիզոնական (լայնակի) զոնայականություն, վերընթաց գոտիականություն	Բնորոշել բնատարածքային համալիրները:	Բնորոշել հորիզոնական (լայնակի) զոնայականություն, վերընթաց գոտիականություն հասկացությունները:	85-89	1	1		
28	Բնական զոնաներ, դրանց աշխարհագրական տարածումը:	Համեմատել տարբեր բնական զոնաների բուսական և կենդանական աշխարհը:	Բացատրել արևադարձային անտառների պահպանության հիմնախնդիրը կայուն զարգացման համատեքստում:	89-95	1	1		
29	«Եղանակ և կլիմա» թեմայի թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Ներկայացնել եղանակի և կլիմայի աշխարհագրական բնութագրերը:	Ներկայացնել եղանակի և կլիմայի աշխարհագրական բնութագրերը:		1	1		
30	ԹԵՄԱՏԻԿ ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 2 Եղանակ և կլիմա: Աշխարհագրական	Բացատրել եղանակ և կլիմա, աշխարհագրական զոնայականություն և	Բացատրել եղանակ և կլիմա, աշխարհագրական զոնայականություն և գոտիականություն		1		1	

	գոնայականություն և գոտիականություն	գոտիականություն հասկացությունները:	հասկացությունները:					
ԹԵՄԱ 4		Աշխարհի քաղաքական բաժանում						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		<i>Ձևավորել գիտելիքներ աշխարհի քաղաքական բաժանման և դրա փոփոխության գործընթացի, պետությունների դասակարգման և խմբավորման հիմնական սկզբունքների վերաբերյալ:</i>						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔԸ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Սահմանել քաղաքական քարտեզ հասկացությունը և կիրառել քաղաքական քարտեզ տեղեկություններ ստանալու համար: 2. Բացատրել աշխարհի քաղաքական քարտեզի փոփոխման պատճառները: 3. Ներկայացնել պետության տարածքի և պետական սահմանի տեսակները: 4. Բացատրել պետության բացառիկ տնտեսական գոտու էությունը: 5. Համեմատել պետությունները՝ ըստ տարածքի ձևի և ըստ զարգացման մակարդակի: 6. Սահմանել անկլավ և էքսկլավ հասկացությունները և բերել օրինակներ: 7. Դասակարգել պետությունները՝ ըստ քանակական և որակական հատկանիշների: 8. Համեմատել կառավարման (հանրապետական և միապետական) ու պետության տարածքային կառուցվածքի (միասնական (ունիտար և դաշնային) ձևերի էական հատկանիշներն ու քարտեզի վրա ցույց տալ այդպիսի երկրներ: 						
31	Աշխարհի քաղաքական բաժանումը: Քաղաքական քարտեզ	Սահմանել քաղաքական քարտեզ հասկացությունը և կիրառել քաղաքական քարտեզ տեղեկություններ ստանալու համար:	Բացատրել աշխարհի քաղաքական քարտեզի փոփոխման պատճառները:	96-99	1	1		
32	Պետական տարածք և պետական սահման: Պետության տարածքի ձևը	Ներկայացնել պետական տարածքի և սահմանի տեսակները:	Համեմատել պետություններն ըստ տարածքի ձևի:	99-102	1	1		
33	Պետությունների խմբավորումը	Դասակարգել պետություններն ըստ քանակական և որակական հատկանիշների:	Համեմատել պետությունները՝ ըստ զարգացման մակարդակի:		1	1		
34	«Աշխարհի քաղաքական բաժանումը» թեմայի թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Ներկայացնել աշխարհի քաղաքական քարտեզի պետությունները:	Ներկայացնել աշխարհի քաղաքական քարտեզի պետությունները:		1	1		
ԹԵՄԱ 5		Աշխարհի բնակչության աշխարհագրություն						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		<i>Ջարգացնել բնակչության վերարտադրության, կազմի, տեղաբաշխման և տարաբնակեցման վերաբերյալ գիտելիքներ և վերլուծական հմտություններ, ինչպես նաև աշխարհագրական գործոնների ազդեցությամբ պայմանավորված՝ մարդկանց ազգային ու մշակութային առանձնահատկությունների վերաբերյալ պատշաճ վերաբերմունք և վարքագիծ:</i>						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔԸ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Բնորոշել բնակչություն, բնական և մեխանիկական շարժ, վերարտադրության ռեժիմ, միգրացիա, ժողովրդագրական քաղաքականություն, բնակչության կազմ, տեղաբաշխում, տարաբնակեցում հասկացությունների էությունը: 2. Ներկայացնել բնակչության թվի փոփոխությունների պատճառները: 3. Թվարկել և բացատրել ծնելիության և մահացության վրա ազդող գործոնները, համեմատել դրանք զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում: 4. Ներկայացնել բնակչության բնական վերարտադրության ռեժիմները: 5. Բացատրել ժողովրդագրական քաղաքականության առանձնահատկությունները՝ բնակչության բնական վերարտադրության տարբեր ռեժիմների երկրներում: 6. Ներկայացնել բնակչության տեղաբաշխման օրինաչափություններն ու կուտակման գլխավոր արեալներն աշխարհում: 7. Ներկայացնել միգրացիայի էությունը, տեսակները: 8. Ներկայացնել բնակչության կազմի տեսակները (սեռային, տարիքային (աշխատանքային ռեսուրսներ), ռասայական, ազգային (էթնիկական), կրոնական, լեզվական) և բացատրել դրանց աշխարհագրական առանձնահատկությունները: 9. Համեմատել և վերլուծել առնվազն երկու տարբեր տիպի պետությունների սեռատարիքային բուրգերը: 10. Վերլուծել երիտասարդ և ծերացող բնակչություն ունեցող երկրների հիմնական խնդիրները: 11. Բնորոշել աշխատանքային ռեսուրսներն՝ ըստ որակական և քանակական ցուցանիշների: 12. Համեմատել տարբեր տիպի երկրների բնակչության զբաղվածության կառուցվածքը: 13. Ներկայացնել տարաբնակեցման հիմնական ձևերը (քաղաքային և գյուղական), դրա աշխարհագրական պատկերը:14 14. Լուծել բնակչության աշխարհագրության վերաբերյալ մաթեմատիկական խնդիրներ: 15. Կառուցել և վերլուծել բնակչության վերաբերյալ գրաֆիկներ ու դիագրամներ: 16. Ցուցաբերել հանդուրժողականություն բնակչության ռասայական, ազգային (էթնիկական) և կրոնական տարբերությունների նկատմամբ: 						
35	Աշխարհի բնակչության թիվը և շարժը	Բնորոշել բնակչություն, բնական և մեխանիկական շարժ,	Բնորոշել միգրացիա, ժողովրդագրական քաղա-	105-107	1	1		

		վերարտադրության ռեժիմ հասկացությունների էությունը:	քականություն, բնակչության կազմ, տեղաբաշխում, տարաբնակեցում հասկացությունների էությունը:					
36	Բնակչության վերարտադրությունը: Ժողովրդագրական քաղաքականություն	Թվարկել և բացատրել ծնելիության և մահացության վրա ազդող գործոնները, համեմատել դրանք զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում:	Բացատրել ժողովրդագրական քաղաքականության առանձնահատկությունները՝ ըստ բնակչության բնական վերարտադրության ռեժիմների:	107-110	1	1		
37	Բնակչության տեղաբաշխումը: Միգրացիաներ	Ներկայացնել բնակչության տեղաբաշխման օրինաչափություններն ու կուտակման գլխավոր արեալներն աշխարհում:	Ներկայացնել միգրացիայի էությունը, տեսակները:	110-114	1	1		
38	Աշխարհի բնակչության կազմը: Սեռատարիքային կառուցվածքը: Աշխատանքային ռեսուրսներ	Ներկայացնել բնակչության կազմի տեսակները (սեռային, տարիքային (աշխատանքային ռեսուրսներ):	Համեմատել և վերլուծել առնվազն երկու տարբեր տիպի պետությունների սեռատարիքային բուրգերը:	114-118	1	1		
39	Բնակչության ռասայական, էթնիկական (ազգային), կրոնական կազմը	Ներկայացնել աշխարհի բնակչության ռասայական, ազգային և կրոնական կազմի մասին:	Ներկայացնել բնակչության կազմի տեսակները (սեռային, տարիքային, ռասայական, ազգային (էթնիկական), կրոնական, լեզվական) և վերլուծել դրանց աշխարհագրական առանձնահատկությունները:	118-122	1	1		
40	Տարաբնակեցում: Քաղաքային և գյուղական բնակավայրեր	Ներկայացնել տարաբնակեցման հիմնական ձևերը (քաղաքային և գյուղական), դրա աշխարհագրական պատկերը:	Բացատրել քաղաքներում բնակչության կենտրոնացման գործընթացի արդի միտումները:	122-125	1	1		
41	ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Բնակչության աշխարհագրության վերաբերյալ մաթեմատիկական խնդիրներ	Լուծել բնակչության աշխարհագրության վերաբերյալ մաթեմատիկական խնդիրներ:	Կառուցել և վերլուծել գրաֆիկներ ու դիագրամներ սեռատարիքային բուրգերի վերաբերյալ:		1		1	
42	«Աշխարհի բնակչության աշխարհագրությունը» թեմայի թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Ներկայացնել աշխարհի բնակչության առանձնահատկությունները:	Ներկայացնել աշխարհի բնակչության առանձնահատկությունները:		1	1		
43	ԹԵՄԱՏԻԿ ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 3 Աշխարհի բնակչության աշխարհագրությունը	Ներկայացնել բնակչության թվի, շարժի, միգրացիաների, վերարտադրության, տեղաբաշխման մասին:	Ներկայացնել բնակչության սեռատարիքային, ռասայական, ազգային, կրոնական կազմի, աշխատանքային ռեսուրսների մասին:		1		1	
ԹԵՄԱ 6		Բնական պայմաններ և ռեսուրսներ (տեսակներ, խմբեր)						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		<i>Ձևավորել գիտելիքներ բնական պայմանների և ռեսուրսների, դրանց դասակարգման, տեղաբաշխման, սոցիալ-տնտեսական նշանակության և օգտագործման անհրաժեշտության մասին:</i>						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՑՈՒՆԷԸ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Բնորոշել բնական պայմաններ և բնական ռեսուրսներ հասկացությունները, դրանց էությունը, տարբերություններն ու առանձնահատկությունները: 2. Դասակարգել բնական ռեսուրսները՝ ըստ ծագման և սպառման: 3. Կատարել ռեսուրսապահովման հաշվարկներ: 4. Քարտեզի վրա ցույց տալ բնական ռեսուրսների հիմնական խմբերի աշխարհագրական տեղաբաշխումն ու բացատրել դրա սոցիալ-տնտեսական ազդեցությունները՝ կոնկրետ օրինակով: 5. Գնահատել աշխարհի հողային ռեսուրսներն՝ ըստ նշանակության: 6. Ներկայացնել ջրային ռեսուրսների օգտագործման, քանակական և որակական սպառման առանձնահատկությունները տնտեսության տարբեր ճյուղերում: 7. Գնահատել կենսաբանական ռեսուրսների դերը մարդկության կենսագործունեության համար: 8. Բնութագրել ռեկրեացիոն ռեսուրսները: 						
44	Բնական պայմաններ և ռեսուրսներ: Բնական ռեսուրսների խմբավորումը:	Բնորոշել բնական պայմաններ և բնական ռեսուրսներ	Դասակարգել բնական ռեսուրսներն ըստ ծագման, ըստ սպառման:	127-130	1	1		

	Ռեսուրսաապահովվածություն:	հասկացությունները, դրանց էությունը, տարբերությունները:					
45	Աշխարհի բնական ռեսուրսների հիմնական խմբերը, դրանց տեղաբաշխումը:	Քարտեզի վրա ցույց տալ բնական ռեսուրսների հիմնական խմբերի աշխարհագրական տեղաբաշխումն ու բացատրել դրա սոցիալ-տնտեսական ազդեցությունները կոնկրետ օրինակով: Գնահատել աշխարհի հողային ռեսուրսներն ըստ նշանակության:	Ներկայացնել ջրային ռեսուրսների օգտագործման, քանակական և որակական սպառման առանձնահատկությունները տնտեսության տարբեր ճյուղերում: Գնահատել կենսաբանական ռեսուրսների դերը մարդկության կենսագործունեության համար: Բնութագրել ռեկրեացիոն ռեսուրսները: Գնահատել այլընտրանքային էներգետիկ ռեսուրսների դերը:	130-135	1	1	
46	«Բնական պայմաններ և ռեսուրսներ (տեսակներ, խմբեր)» թեմայի թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Բնորոշել թեմայի հասկացությունները:	Բնորոշել թեմայի հասկացությունները:		1	1	

ԹԵՄԱ 7   **Համաշխարհային տնտեսություն**

ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ   *Ձևավորել համակարգված գիտելիքներ և վերլուծական հմտություններ՝ համաշխարհային տնտեսության, դրա հիմնական ճյուղերի առանձնահատկությունների և տեղաբաշխման, երկրների և տարածաշրջանների տնտեսական մասնագիտացման ու առևտրատնտեսական հարաբերությունների վերաբերյալ:*

- ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋԱՐՅՈՒՆՔԸ**
- Բնորոշել ազգային տնտեսությունը, դրա զարգացման փուլերը, ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը:
  - Բնորոշել ազգային տնտեսությունը, դրա զարգացման փուլերը, ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը:
  - Բնորոշել աշխատանքի աշխարհագրական միջազգային բաժանումը:
  - Սահմանել համաշխարհային տնտեսություն հասկացությունը, բացատրել ձևավորման նախադրյալները:
  - Բնութագրել տնտեսության ոլորտներն ու համաշխարհային տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը:
  - Բնութագրել աշխարհի արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքը, բացատրել արդյունաբերության գլխավոր ճյուղերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Բնութագրել վառելիքաէներգետիկ արդյունաբերության զարգացման փուլերը, վառելիքային արդյունաբերության և էներգետիկայի ճյուղային կառուցվածքը, տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Գնահատել էներգիայի ոչ ավանդական աղբյուրների նշանակությունը:
  - Բնորոշել մետաղաձուլության ճյուղային կառուցվածքը, տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, ներկայացնել մետաղներն՝ ըստ խմբերի:
  - Բացատրել մեքենաշինության դերը ժամանակակից տնտեսության մեջ, տեղաբաշխման առանձնահատկությունները և ներկայացնել ճյուղային կառուցվածքը:
  - Բացատրել քիմիական արդյունաբերության դերը ժամանակակից տնտեսության մեջ, ներկայացնել տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Ներկայացնել թեթև և սննդի արդյունաբերության հումքային բազան, դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Բացատրել համաշխարհային տնտեսության կառուցվածքում գյուղատնտեսության նշանակությունը, նշել գյուղատնտեսական արտադրության ինտենսիվացման ուղղությունները:
  - Գնահատել գյուղատնտեսության դերը երկրների տնտեսության մեջ:
  - Ներկայացնել գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և զարգացման ուղղությունները: 19
  - Բնութագրել բուսաբուծության և անասնապահության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Բացատրել ձկնորսության և ձկնաբուծության, անտառային տնտեսության և որսորդության տնտեսական նշանակությունը, դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:
  - Բացատրել տրանսպորտի և կապի նշանակությունը տնտեսության մեջ և մարդու կյանքում:
  - Համեմատել համաշխարհային տրանսպորտի հիմնական տեսակների ցուցանիշներն ու տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, հասկացությունները: Հաշվել տրանսպորտային ցանցի խտությունը, ուղևորաշրջանառությունը և բեռնաշրջանառությունը:
  - Ներկայացնել կարևոր միջազգային տրանսպորտային ուղիները, ծովային ջրանցքներն ու նեղուցները, դրանց նշանակությունը միջազգային բեռնափոխադրումներում:
  - Նկարագրել ոչ արտադրական ոլորտի ճյուղային կառուցվածքը, գնահատել ոչ արտադրական ոլորտի դերը հասարակության կյանքում:
  - Բնորոշել ոչ արտադրական ոլորտի առանձնահատկությունները զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում:

		23. Բացատրել միջազգային տնտեսական հարաբերությունների նշանակությունը, ներկայացնել դրանց հիմնական ձևերը: 24. Սահմանել արտաքին առևտրի հաշվեկշիռ հասկացությունը:					
47	Ազգային տնտեսություն	Բնորոշել ազգային տնտեսությունը, դրա զարգացման փուլերը, ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը:	Բնորոշել ազգային տնտեսությունը, դրա զարգացման փուլերը, ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը:	135-138	1	1	
48	Աշխատանքի միջազգային աշխարհագրական բաժանում	Բնորոշել աշխատանքի աշխարհագրական (տարածքային), միջշրջանային, միջազգային բաժանումը:	Բնորոշել աշխատանքի միջազգային արտադրական մասնագիտացումը և կոոպերացիան:	138-140	1	1	
49	Համաշխարհային տնտեսություն	Սահմանել համաշխարհային տնտեսություն հասկացությունը, բացատրել ձևավորման նախադրյալները:	Բնութագրել տնտեսության ոլորտներն ու համաշխարհային տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը:	140-143	1	1	
50	Արդյունաբերություն. ընդհանուր բնութագիրը և տեղաբաշխումը	Բնութագրել աշխարհի արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքը:	Բացատրել արդյունաբերության գլխավոր ճյուղերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	143-145	1	1	
51	Վառելիքաէներգետիկ արդյունաբերություն	Բնութագրել վառելիքաէներգետիկ արդյունաբերության զարգացման փուլերը, վառելիքային արդյունաբերության և էներգետիկայի ճյուղային կառուցվածքը:	Գնահատել էներգիայի ոչ ավանդական աղբյուրների նշանակությունը	145-149	1	1	
52	Մետաղաձուլություն և մեքենաշինություն	Բնորոշել մետաղաձուլության ճյուղային կառուցվածքը, ներկայացնել մետաղները ըստ խմբերի:	Բացատրել մեքենաշինության դերը ժամանակակից տնտեսության մեջ, ներկայացնել ճյուղային կառուցվածքը:	149-151	1	1	
53	Քիմիական, թեթև և սննդի արդյունաբերություն	Բացատրել քիմիական արդյունաբերության դերը ժամանակակից տնտեսության մեջ, ներկայացնել տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	Ներկայացնել թեթև և սննդի արդյունաբերության հումքային բազան, դրանց տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	151-153	1	1	
54	Արդյունաբերություն ենթաբեմայի ամփոփում (գործնական աշխատանք)	Ձևավորել համակարգված գիտելիքներ և վերլուծական հմտություններ արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքի և տեղաբաշխման մասին:	Ձևավորել համակարգված գիտելիքներ և վերլուծական հմտություններ արդյունաբերության ճյուղային կառուցվածքի և տեղաբաշխման մասին:		1		1
55	Գյուղատնտեսությունը. ընդհանուր բնութագիրը	Բացատրել համաշխարհային տնտեսության կառուցվածքում գյուղատնտեսության նշանակությունը, նշել գյուղատնտեսական ար-տադրության ինտենսիվացման ուղղությունները:	Բացատրել գյուղատնտեսության դերը երկրների տնտեսության մեջ: Ներկայացնել գյուղատնտեսության ճյուղային կառուցվածքը և զարգացման ուղղությունները:	154-156	1	1	
56	Բուսաբուծություն	Բնութագրել բուսաբուծության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	Բնութագրել բուսաբուծության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	156-159	1	1	
57	Անասնապահություն	Բնութագրել անասնապահության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	Բնութագրել անասնապահության ճյուղային կառուցվածքը և տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	159-162	1	1	

58	Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն, անտառային տնտեսություն և որսորդություն	Հասկանալի համաշխարհային տնտեսության կառուցվածքում ձկնորսության և ձկնաբուծության, անտառային տնտեսության և որսորդության արդի տեղը, դերն ու նշանակությունը, ինտենսիվացման ուղղությունները:	Բացատրել ձկնորսության և ձկնաբուծության, անտառային տնտեսության և որսորդության ճյուղերի զարգացման և տեղաբաշխման օրինաչափություններն ու առանձնահատկությունները:	162-164	1	1		
59	Տրանսպորտ և կապ	Համեմատել համաշխարհային տրանսպորտի հիմնական տեսակների ցուցանիշներն ու տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	Հաշվել տրանսպորտային ցանցի խտությունը, ուղևորաշրջանառությունը և բեռնաշրջանառությունը:	164-165	1	1		
60	Միջազգային տրանսպորտային գլխավոր ուղիները	Ներկայացնել կարևոր միջազգային տրանսպորտային ուղիները, ծովային ջրանցքներն ու նեղուցները, դրանց նշանակությունը միջազգային բեռնափոխադրումներում:	Ներկայացնել կարևոր միջազգային տրանսպորտային ուղիները, ծովային ջրանցքներն ու նեղուցները, դրանց նշանակությունը միջազգային բեռնափոխադրումներում:	165-168	1	1		
61	ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Տրանսպորտի տեսակների ուղիների ցանցի խտությունը, բեռնաշրջանառությունն ու ուղևորաշրջանառությունը	Հաշվարկել տրանսպորտի տեսակների ուղիների ցանցի խտությունը, բեռնաշրջանառությունն ու ուղևորաշրջանառությունը: Ներկայացնել ՀՀ-ի արտաքին առևտրի հիմնական ուղղությունները:	Ներկայացնել այլընտրանքային էներգետիկ ռեսուրսները:		1		1	
62	Ոչ արտադրական ոլորտի ճյուղեր	Նկարագրել ոչ արտադրական ոլորտի ճյուղային կառուցվածքը, գնահատել ոչ արտադրական ոլորտի դերը հասարակության կյանքում:	Բնորոշել ոչ արտադրական ոլորտի առանձնահատկությունները զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երկրներում:	169-172	1	1		
63	Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ	Բացատրել միջազգային տնտեսական հարաբերությունների նշանակությունը, ներկայացնել դրանց հիմնական ձևերը:	Սահմանել արտաքին առևտրի հաշվեկշիռ հասկացությունը:	172-174	1	1		
64	«Համաշխարհային տնտեսությունը» թեմայի թեմայի ամփոփիչ կրկնություն	Գաղափար կազմել, թե ինչպիսին է համաշխարհային տնտեսությունն աշխարհում:	Ցույց տալ միջազգային նշանակության տրանսպորտային ուղիները: Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների նախադրյալները ՀՀ-ում		1	1		
65	ԹԵՄԱՏԻԿ ԳՐԱՎՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔ 4 Համաշխարհային տնտեսությունը	Բնութագրել տնտեսության ոլորտներն ու համաշխարհային տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը: Համեմատել համաշխարհային տրանսպորտի հիմնական տեսակների ցուցանիշներն ու տեղաբաշխման առանձնահատկությունները:	Բացատրել միջազգային տնտեսական հարաբերությունների նշանակությունը, ներկայացնել դրանց հիմնական ձևերը:		1		1	
66	Դասընթացի ամփոփիչ կրկնություն (թեմա 1-3)	Իմանալ աշխարհագրության տեղն ու դերը գիտությունների համակարգում:	Ներկայացնել մասշտաբի կիրառության օրինակներ: Կարողալ տարբեր քարտեզներ:		1	1		
67	Դասընթացի ամփոփիչ կրկնություն (թեմա 4-5)	Բնորոշել եղանակաստեղծ տարրերը և դրանց փոխադարձ կապերով	Բացատրել աշխարհի քաղաքական քարտեզի փոփոխման պատճառները:		1	1		

		պայմանավորված եղանակի փոփոխությունները: Վերլուծել ՀՀ աշխարհագրական դիրքը:	Գաղափար կազմել պետական սահմանի դելիմիտացիայի և դեմարկացիայի մասին:					
68	Դասընթացի ամփոփիչ կրկնություն (թեմա 6-7)	Բացատրել ժողովրդագրական քաղաքականության առանձնահատկությունները՝ ըստ բնակչության բնական վերարտադրության ռեժիմների:	Վերլուծել երիտասարդ և ծերացող բնակչություն ունեցող երկրների հիմնական խնդիրները:		1	1		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					68	58	10	